

Oksdøla

*

Referanse:

Klepssland J. T. 2016. Naturverdier for lokalitet Oksdøla, registrert i forbindelse med prosjekt Frivillig vern 2015. NaRIN faktaark. BioFokus, NINA, Miljøfaglig utredning.

(Weblink: <http://borchbio.no/narin/?nid=5835>)

Referansedata

Fylke: Nord-Trøndelag
Kommune: Namdalseid
H.o.h.: 15-240moh
Areal: 216 daa
Kartblad: 1623 I

Prosjektilhørighet: Frivilligvern 2015
Inventør: JKL
Vegetasjonsone: sørboreal 20% mellomboreal 80%
Vegetasjonseksjon: O2-Klart oseanisk
Dato feltreg.: 12-08-2015

Sammendrag

Lokalitet Oksdøla har blitt undersøkt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern.

Oksdøla ligger i den østvendte skråningen av Stortuva, ca. 1 km sør for gården Oksdøla i Namdalseid kommune. Eksposisjonen er rett østvendt og terrenget slakt i nedre del, men gradvis brattere i høyden. Berggrunnen består av granittisk til migmatittisk gneis med linser av amfibolitt.

Kun en mindre del undersøkelsesområdet er funnet verneverdig (216 dekar mot 650 dekar). Avgrenset verneverdig areal vurderes som rimelig godt arrondert i forhold til eksisterende kjente naturverdier, men dårlig i forhold til terrengformer og historiske skogkvaliteter. Det er avgrenset to kjerneområder, og områdets spesielle naturkvaliteter er strengt knyttet til disse to. Omtrent halve arealet av Ko 2 kan klassifiseres som boreal regnskog/ kystgranskog (rødlistet som NT), mens Ko 1 kun har meget svak affinitet til boreal regnskog.

Gran dominerer tresjiktet totalt sett. På skrinne mark er det også en god del furu og bjørk. I brattskrenten under Stortuva (mest innenfor ko 2) er det stedvis god forekomst av rogn. Ellers forekommer en del einer, mens osp og gråor bare sparsomt. Vegetasjonen er i hovedsak fattig og veksler mellom lyng-, bærlyng-, og blåbærskog oppbrutt av fattige til svakt intermediærrike myrsig.

Spesielt innenfor Ko 1 og deler av Ko 2 er granskogen i visse parti relativt storvokst og med ganske god alders- og dimensjonsspredning opp til ca 150-200 år og 40-45 cm dbh. Men andre parti preges av seinvokste og ganske smådimensjonerte trær, trolig grunnet vannmettete bunnforhold. Dødvedelementer av gran (og andre treslag) opptrer bare sparsomt, og dødvedkontinuiteten er svak eller helt brutt.

Oksdøla har en ganske rik og variert lavflora tilknyttet gammel gran og rogn med affinitet til boreal regnskog. Karplantefloraen og andre kryptogam-grupper er av mer triviell karakter. Totalt er det påvist 6 rødlistearter (i hht. rødlista 2015).

Lite totalareal er den enkeltparameteren som i størst grad begrenser samlet verdi. At området også er relativt dårlig arrondert (grunnet tilgrensende hogster) og fordi ingen av kjerneområdene anses som svært viktige (A-verdi) gjør at Oksdøla kun vurderes som lokalt vernverdig (*). I spørsmålet om vern bør det imidlertid tillegges positiv vekt at en såpass stor andel av arealet består av skog med affinitet til den rødlistete naturtypen boreal regnskog/ kystgranskog. Oksdøla kan i så måte betraktes som et slags spesialområde.

Oksdøla som her presentert vil i noen grad kunne bidra til oppfylling av viktige mangler i skogvernet. På de generelle manglene gjelder dette: 1) rødlistearter (liten grad). Av prioriterte skogtyper gjelder: 1) boreal regnskog (liten-middels grad).

Feltarbeid

Området ble undersøkt i august 2015 av Jon T. Klepssland (BioFokus). Tilbudsarealet anses godt nok undersøkt for å kunne presentere nær optimale avgrensingsforslag innenfor arbeidsgrensene, og for å kunne foreta en rimelig sikker verddivurdering av området i henhold til gjeldene metodikk.

Tidspunkt og værrets betydning

Vær og tidspunktet var tilfredsstillende med hensyn til kartlegging av alle ettersøkte organismegrupper (karplanter, moser, lav, jord- og vedboende sopp).

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Oksdøla er tilbudt gjennom ordningen med frivillig vern, i regi av Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og grunneierne. Tilbudt areal (undersøkelsesområdet) var på 650 dekar.

Tidligere undersøkelser

Deler av området (Ko 1) er tidligere undersøkt av Geir Gaarder i forbindelse med kartlegging av boreal regnskog i Midt-Norge (Direktoratet for Naturforvaltning 1997). Senere har lokaliteten som den gang ble beskrevet som regnskog inngått i kommunens naturtypekart (Holien 2003), og deretter i Naturbase. I prosessen har avgrensingen blitt endret fra lite og konsentrert til stort og utflytende. Avgrensingen er på ny revidert til lite og konsentrert ved ny befaring nå i 2015.

Beliggenhet

Området ligger i den østvendte skråningen av Stortuva, ca. 1 km sør for gården Okسدøla i Namdalseid kommune.

Naturgrunnlag

Topografi

Eksposisjonen er rett østvendt. Området stiger gradvis brattere fra ganske slakt og myrlendt i nedre deler til bratt med bergskrenter i øvre deler.

Geologi

Berggrunnen består av granittisk til migmatittisk gneis med linser av amfibolitt. Det ligger havavsetninger opp til ca 50 moh, og morenemateriale opp til ca 100 moh.

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: O2-Klart oseanisk, vektasjonsone: sørboreal 20% mellomboreal 80% .

Nederste deler kan muligens føres til sørboreal sone.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Utenom kjerneområdene er det mest lavproduktiv barblandingskog på fattig bærlyng- og lyngmark (inkl røsslyng-blokkebær). Aller øverst også en del fattig myrlendt terreng. Innenfor nedre kjerneområde (Ko 1) er det hovedsaklig fattig, fuktig til tørr, blåbær-smyle-skog. Det inngår også myrlendte parti nederst med bl.a. bjørnekam, tepperot, molte, flekkmarihånd, stjernestarr, blåtopp og sølvbunke. I øvre kjerneområde (Ko 2) er det fattig bærlyng-, blåbær- og småbregneskog med innslag av myrlendt sig hvor det bl.a. inngår bjørnekam, skogburkne, tepperot, teiebær og sølvbunke. Nedenfor Ko 1 er det myrlendt terreng (bakkemyrer) som er oppbrutt av små skogsholmer eller spredt tresatt. Myrene er minerotrofe og fattige til svakt intermedierrike av blåtopp-rome-utforming med bl.a. klokkelyg, pors, dvergbjørk, blåknapp, tepperot, bjørneskjegg, stjernestarr og svelstarr.

Gran dominerer tresjiktet totalt sett. På skrinne mark er det også en god del furu og bjørk. I brattskrenten under Stortuva (mest innenfor ko 2) er det stedvis god forekomst av rogn. Osp forekommer sparsomt. Einer og såvidt gråor forekommer på åpen fuktig mark i nedre deler.

Av rødlistete naturtyper inngår noe areal med boreal regnskog/ kystgranskog (NT) innenfor Ko 2 (omtrent halve arealet).

Skogstruktur og påvirkning

Verneverdig areal består utelukkende av eldre naturskog (men grenser til ungskog). Spesielt innenfor Ko 1 og deler av Ko 2 er granskogen i visse parti relativt storvokst og med ganske god alders- og dimensjonsspredning opp til ca 150-200 år og 40-45 cm dbh. Men andre parti preges av seinvokste og ganske smådimensjonerte trær, trolig grunnet vannmettete bunnforhold. Utenom kjerneområdene er skogen mer utglisnet, og generelt med lavere tetthet av tydelig gamle trær. Furu er i snitt noe yngre enn gran, og det er ikke observert furu eldre enn 120-150 år. Dødvedelementer av gran (og andre treslag) opptrer bare sparsomt, og dødvedekontinuiteten er svak eller helt brutt.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Okسدøla. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Okسدøla S I

Naturtype: Gammel granskog - Gammel lavlandsgranskog
BMVERDI: B

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Jon T. Klepsland (BioFokus 2015) i forbindelse med ordningen "frivillig vern" på oppdrag for Miljødirektoratet og Fylkesmannen. Denne inkluderer en revisjon av tidligere kartlagt naturtype BN00013657 (Holien 2003/ Gaarder 1998). Rødlistekategorier følger 2015-utgaven for arter og 2011-utgaven for naturtyper.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger en kilometer sør for Okسدøla, i østskråningen under Stortuva. Avgrensingen omfatter et restfragment av gammel granskog på relativt lav høyde. Lokaliteten grenser til myrlendt terreng i øst, til lavproduktiv og glissen barblandingskog i øst, og ellers til ungskog/plantefelt etter hogst. Lokaliteten ligger ovenfor (høyere enn) de marine avsetningene.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensingen består av gammel granskog uten overbevisende affinitet til boreal regnskog (men svak tendens mot). Vegetasjonen er fattig og dominert av fuktig til tørr blåbær-smyle-skog. Det inngår også myrlendte parti nederst med bl.a. bjørnekam, tepperot, molte, flekkmarihånd, stjernestarr, blåtopp og sølvbunke. Tresjiktet er sterkt dominert av gran. Furu, bjørk og einer inngår i åpnere, myrlendte parti. Rogn opptrer bare meget sparsomt. Granskogen er relativt storvokst, gammel og med ganske god alders- og dimensjonsspredning tatt den lave beliggenheten i betraktning. Deler av skogen preges av seinvokste og ganske smådimensjonerte trær, trolig grunnet vannmettete bunnforhold. De største grantrærne er ca 45 cm dbh. Øvre alder ligger på ca 150-200 år. Dødvedelementer opptrer bare meget sparsomt.

Artsmangfold: Sammen med gammelgranlav og brun korallav opptrer Cliostomum leprosum (VU) ganske vanlig på eldre gran. Ellers inngår kattefotlav, groplav, gubbeskjegg (NT), gammelgranskål og Chrysothrix chrysophthalma på gran. På rogn er påvist vanlig blåfittlav, kystfittlav og skrubbenever. Duftskinn er funnet på nydød gran. Gaarder (1997) gjorde funn av gullprykklav.

Verdivurdering: Lavtliggende og luftfuktig granskog med relativt velutviklet naturskogsstruktur og god forekomst av truet art (*Cliostomum leprosum*), men lite totalareal. Lokaliteten vurderes derfor som viktig.

Skjøtsel og hensyn: Naturverdiene er knyttet til skoglig kontinuitet og stabilt fuktig lokalklima. Naturverdiene ivaretas derfor best ved fri utvikling uten inngrep.

2 Oksdøla S II

Naturtype: Regnskog - Boreal regnskog med gran
BMVERDI: B

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Jon T. Klepsland (BioFokus 2015) i forbindelse med ordningen "frivillig vern" på oppdrag for Miljødirektoratet og Fylkesmannen. Den ligger innenfor hva som tidligere har vært kartlagt som naturtypelokalitet BN00013657 (nå revidert). Rødlistekategorier følger 2015-utgaven for arter og 2011-utgaven for naturtyper.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger en kilometer sør for Oksdøla, i østskrånningen under Stortuva. Avgrensingen omfatter eldre løvblandet granskog i dels brattlendt østskrånning. Lokaliteten grenser til fjell og fjellnær triviell skog i høyden, til lavproduktiv og glissen barblandingsskog i vest og nord, og til stor hogstflate i nordøst. Avgrensingen er noe usikker i sør og kunne muligens vært utvidet der. Lokaliteten ligger ovenfor (høyere enn) marine avsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Deler av den løvblandete granskogen har svak affinitet til boreal regnskog (NT), og er derfor kartlagt som dette. Perifere parti er eldre granskog med mindre stabilt høy luftfuktighet. Vegetasjonen er overveiende fattig blåbær- og småbregneskog, men også med innslag av myrlendte sig hvor det bl.a. inngår bjørnekam, skogburkne, tepperot, teiebær og sølvbunke. Åpen røsslyng-blokkebær-vegetasjon inngår også. Gran dominerer tresjiktet, men stedvis er det betydelig innslag av furu og bjørk, og i mer kompakt granskog er det stedvis god forekomst av rogn. Osp inngår sparsomt. Døvedelementer opptrer sparsomt, og kontinuiteten er lav/brutt.

Artsmangfold: Tilknyttet gran er påvist *Cliostomum leprosum* (VU), *Gyalecta friesii* (NT), gubbeskjegg (NT) og katterotlav m.fl. På rogn er påvist trønderflekklav *Arthothelium norvegicum* (VU), *Toninia plumbina*, skorpefylllav (NT), vanlig blåfylllav, kystfylllav, grynfylllav og pute-glye. Gullprikklav (VU) skal også ha vært påvist nylig (Eldar Ryan pers.med.).

Verdivurdering: Moderat stor lokalitet med affinitet til regnskog, men ikke velutviklet regnskogsmiljø. Flere krevende arter påvist, også et par med sterk tilknytning til boreal regnskog, men kun i små bestander. Dette gjør at lokaliteten vurderes som viktig.

Skjøtsel og hensyn: Naturverdiene er knyttet til skoglig kontinuitet og stabilt høy luftfuktighet. Naturverdiene ivaretas derfor best ved fri utvikling uten inngrep.

Artsmangfold

Oksdøla har en ganske rik og variert lavflora tilknyttet gammel gran og rogn med affinitet til boreal regnskog. Karplantefloraen og andre kryptogam-grupper er av mer triviell karakter. Totalt er det påvist 6 rødlistearter (i hht. rødlista 2015).

Karplantefloraen er generelt triviell og typisk for regionen. Ingen spesielle arter er påvist. Nærmere om arter tilknyttet ulike vegetasjonstyper er gitt i vegetasjonskapittelet.

Mosefloraen er dårlig undersøkt men lot til å være tilsvarende triviell som karplantefloraen.

Lavfloraen er rimelig godt undersøkt og omfatter flere relativt krevende arter tilknyttet gammel gran og rogn i luftfuktig skog med affinitet til boreal regnskog. *Cliostomum leprosum* (VU) opptrer ganske vanlig på eldre gran, spesielt innenfor Ko 1. Det samme gjør gammelgranlav og brun korallav. Ellers påvist katterotlav, groplav, *Chrysothrix chrysophthalma*, gubbeskjegg (NT) og *Gyalecta friesii* (NT). På rogn (hovedsaklig Ko 2) opptrer moderat varierte *Lobarion*-samfunn med litt lungenever, skrubbenever, vanlig blåfylllav, kystfylllav, grynfylllav, skorpefylllav (NT), pute-glye og *Toninia plumbina*. Trønderflekklav *Arthothelium norvegicum* (VU) er også påvist. Gullprikklav (VU) er påvist tidligere, og skal visnok også ha vært observert helt nylig (Eldar Ryan pers.med.).

Vedfugaen er moderat godt undersøkt. Av signalarter på kontinuitet er det kun gjort ett enkeltfunn av duftskinn (på nydød grangadd). Potensialet for mer krevende arter er dårlig.

Jordfugaen er ikke godt kjent. Befaringstidspunktet var litt tidlig og 2015-sesongen var heller ikke god for sopp med ettårig fruktlegemer. Potensialet for krevende saprofytter eller mykorrhizasopp er imidlertid dårlig.

Tabell: Artsfunn i Oksdøla. Kolonnen Totalt antall av art summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen Funnet i kjerneområde henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Sopper	<i>Cystostereum murrayi</i>	duftskinn			1
	<i>Pseudographis pinicola</i>	gammelgranskål			1
Lav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	gubbeskjegg	NT		1 2
	<i>Arctomia fascicularis</i>	puteglye			2
	<i>Arthothelium norvegicum</i>	trønderflekklav	VU		2
	<i>Chrysothrix chrysophthalma</i>				1
	<i>Cliostomum leprosum</i>	meldråpelav	VU		1 2

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerne-område (nr)
	Fuscopannaria ignobilis	skorpefylltav	NT		2
	Gyalecta friesii	huldrelav	NT		2
	Pannaria rubiginosa	kystfylltav			1 2
	Pecteneta plumbea	vanlig blåfylltav			1 2
	Toninia plumbina				2

Avgrensning og arrondering

Kun en mindre del undersøkelsesområdet er funnet verneverdig (216 dekar mot 650 dekar). Områdets naturverdier er strengt knyttet til de to avgrensede kjerneområdene, og det er derfor vurdert som lite hensiktsmessig å inkludere uproporsjonalt mye fattig nordboreal lynghei og fjellskog (som øvre deler av undersøkelsesområdet består av). I nord er grensen trukket mot glissen, lavproduktiv barblandingskog av relativt lav alder.

I nedre deler er avgrensningen snevret inn i forhold til tilbudsgrensene på grunn av hogstingrep/ ungskog. Ungskogen har ikke kvaliteter i form av bonitet, terrengforhold eller fuktighetsforhold som gjør det godt egnet for restaurering, og er derfor ikke verneverdig. Det er heller ikke stort behov for buffer mot nedre kjerneområde, nå etter at skogen rundt for lengst er flatehogd.

Avgrenset verneverdig areal vurderes som rimelig godt arrondert i forhold til eksisterende kjente naturverdier, men dårlig i forhold til terrengformer og historiske skogkvaliteter. Den smale avgrensningen i nedre del gjør arealet utsatt for negative kantvirkninger (noe det altså ikke går an å motvirke heller).

Andre inngrep

Området er uten tekniske inngrep, men grenser i nedkant (mot øst) til grøftet myr med tett granplantefelt.

Vurdering og verdisetting

Oksdøla scorer lavt til middels høyt på alle delparametre. Stjerneverdiene gjenspeiler i stor grad dem gitt for kjerneområdene. Totalarealet for Oksdøla er lite og dette virker begrensende på enkelte parametre slik som variasjon og arrondering.

Spesielle naturverdier er for Oksdøla strengt knyttet til de to avgrensede kjerneområdene. Deler av skogen der har affinitet mot boreal regnskog/ kystgranskog (rødlistet som NT). Matriksarealet rundt og mellom kjerneområdene har ikke kvaliteter som bidrar positivt i samlet verdivurdering. Lite totalareal er den enkeltparameteren som i størst grad begrenser samlet verdi. At området også er relativt dårlig arrondert (grunnet tilgrensende hogster) og fordi ingen av kjerneområdene anses som svært viktige (A-verdi) gjør at Oksdøla kun vurderes som lokalt verneverdig (*). I spørsmålet om vern bør det imidlertid tillegges positiv vekt at en såpass stor andel av arealet består av skog med affinitet til den rødlistete naturtypen boreal regnskog/ kystgranskog. Oksdøla kan i så måte betraktes som et slags spesialområde.

Oksdøla som her presentert vil i noen grad kunne bidra til oppfylling av viktige mangler i skogvernet (Framstad et al. 2002, 2003, 2010). På de generelle manglene gjelder dette: 1) lavlandsskog (meget liten grad); 2) rødlistearter (liten grad). Av prioriterte skogtyper gjelder: 1) boreal regnskog (liten-middels grad).

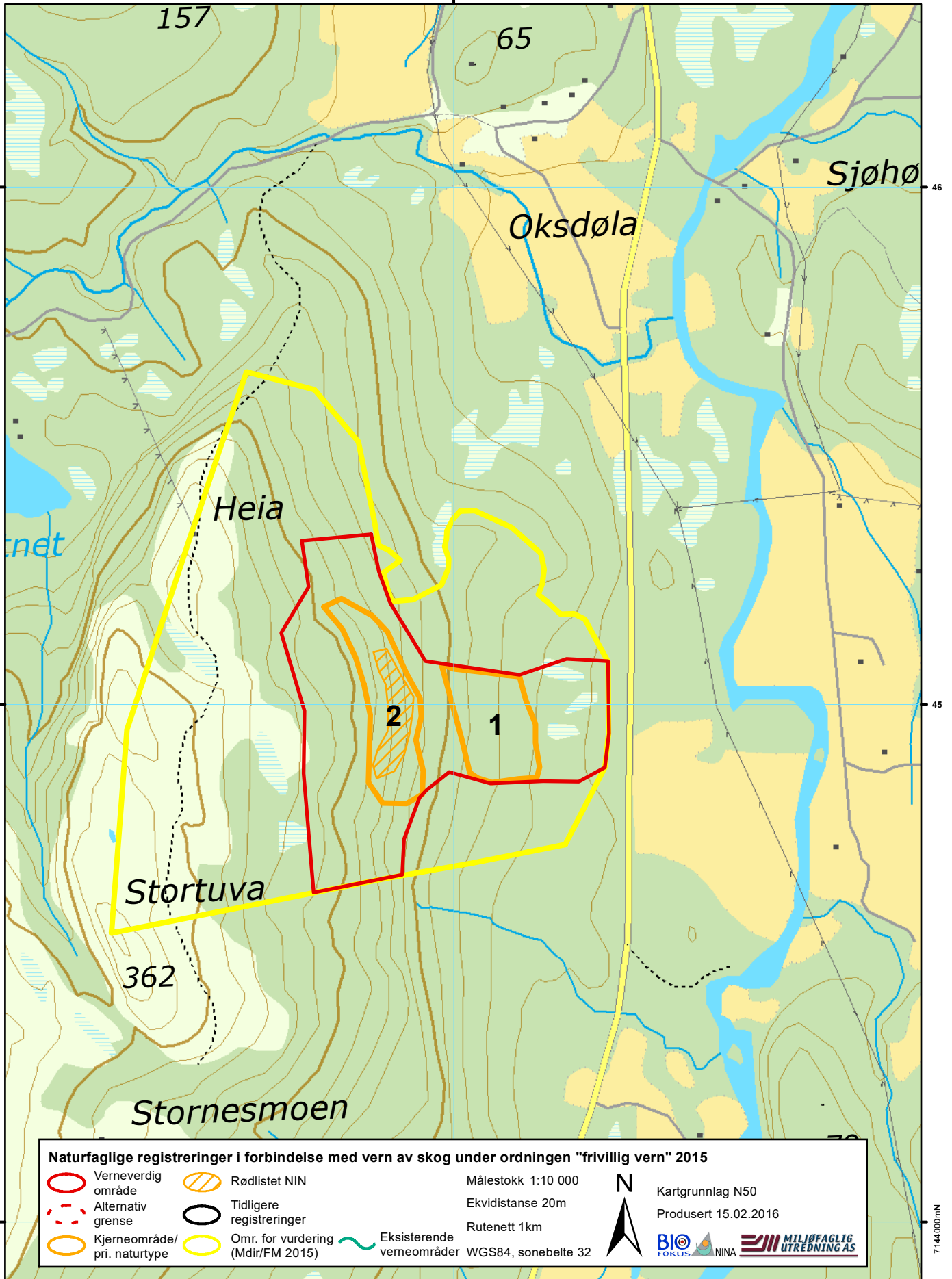
Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Oksdøla. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edelløvtrær	Tre-slagsfordeling	Topografisk-variasjon	Vegetasjons-variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Oksdøla S I	**	*	0	*	0	—	*	*	*	0	*	-	—	**
2 Oksdøla S II	***	*	0	*	*	—	**	**	*	0	**	-	—	**
Samlet vurdering	**	*	*	**	*	—	*	*	*	0	**	*	*	*

Referanser

Direktoratet for Naturforvaltning. 1997. Boreal regnskog i Midt-Norge. Registreringer. DN-rapport 1997-2.

Holien, H. 2003. Botanisk mangfold i Namdalseid kommune. Høgskolen i Nord-Trøndelag. HINT – Rapport nr. 13, 2003.

Bilder fra området Oksdøla

Eldre blåbær-granskog i Ko 1. Foto: Jon T. Klepsland

Myrlendt terreng i nedre del (nedenfor Ko 1). Foto: Jon T. Klepsland

Rogn i brattlendt granskog med affinitet til boreal regnskog i Ko 2. Foto: Jon T. Klepsland

Glissen lavproduktiv barskog mellom Ko 1 og Ko 2. Foto: Jon T. Klepsland